

USTALENIE OJCOSTWA

Fundacja TAURUS

Prawo rodzinne i opiekuńcze przewiduje kilka sposobów ustalenia ojcostwa dziecka:

1. ustalenie ojcostwa poprzez domniemanie :

- jeżeli dziecko urodziło się w czasie trwania małżeństwa albo przed upływem trzystu dni od jego ustania lub unieważnienia, domniemywa się, że pochodzi ono od męża matki. Domniemania tego nie stosuje się, jeżeli dziecko urodziło się po upływie trzystu dni od orzeczenia separacji. Jeżeli dziecko urodziło się przed upływem trzystu dni od ustania lub unieważnienia małżeństwa, lecz po zawarciu przez matkę drugiego małżeństwa, domniemywa się, że pochodzi ono od drugiego męża.
- Domniemanie to nie dotyczy przypadku, gdy dziecko urodziło się w następstwie procedury medycznie wspomaganiej

PRAWO RODZINNE
PRZEWIDUJE KILKA
SPOSOBÓW USTALENIA
OJCOSTWA DZIECKA

- USTALENIE OJCOSTWA PRZEZ DOMNIEMANIE
- UZNANIE OJCOSTWA
- SĄDOWE USTALENIE OJCOSTWA

prokreacji, na którą wyraził zgodę pierwszy mąż matki. Domniemania powyższe mogą być obalone tylko na skutek powództwa o zaprzeczenie ojcostwa. Jeżeli nie zachodzi domniemanie, że ojcem dziecka jest mąż jego matki, albo gdy domniemanie takie zostało obalone, ustalenie ojcostwa może nastąpić albo przez uznanie ojcostwa albo na mocy orzeczenia sądu. Uznanie ojcostwa nie może nastąpić, jeżeli toczy się sprawa o ustalenie ojcostwa.

- W odniesieniu do dzieci urodzonych w związkach pozamałżeńskich ustawodawca również przewidział ustalenie ojcostwa w drodze domniemania prawnego. Mianowicie domniemywa się, że ojcem dziecka jest ten, kto obcował z matką dziecka nie dawniej niż w trzechsetnym, a nie później niż w sto osiemdziesiątym pierwszym dniu przed urodzeniem się dziecka, albo ten, kto był dawcą komórki rozrodczej w przypadku dziecka urodzonego w wyniku dawstwa partnerskiego w procedurze medycznie wspomaganą prokreacji. Okoliczność, że matka w tym okresie obcowała także z innym mężczyzną, może być podstawą do obalenia domniemania tylko wtedy, gdy z okoliczności wynika, że ojcostwo innego mężczyzny jest bardziej prawdopodobne.

2. Uznanie ojcostwa:

- Uznanie ojcostwa następuje, gdy mężczyzna, od którego dziecko pochodzi, oświadczy przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego, że jest ojcem dziecka, a matka dziecka potwierdzi jednocześnie albo w ciągu trzech miesięcy od dnia oświadczenia mężczyzny, że ojcem dziecka jest ten mężczyzna.
- Kierownik urzędu stanu cywilnego odmawia przyjęcia oświadczeń koniecznych do uznania ojcostwa, jeżeli uznanie jest niedopuszczalne albo gdy powzięła wątpliwość co do pochodzenia dziecka. Jeżeli kierownik urzędu stanu cywilnego odmówił przyjęcia oświadczeń koniecznych do uznania ojcostwa, uznanie ojcostwa może nastąpić wyłącznie przed sądem opiekuńczym, właściwym ze względu na siedzibę urzędu stanu cywilnego, którego kierownik odmówił przyjęcia tych oświadczeń. W wypadku wspomnianej odmowy kierownik urzędu stanu cywilnego powiadamia pisemnie matkę dziecka i mężczyznę, który twierdzi, że jest ojcem dziecka, w terminie 7 dni od dnia odmowy, o przyczynach odmowy i możliwości uznania ojcostwa przed sądem opiekuńczym. Uznanie ojcostwa może nastąpić nie tylko przez złożenie oświadczenia przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego. Uznanie może nastąpić także przed sądem opiekuńczym, a za granicą również przed polskim konsulem lub osobą wyznaczoną do wykonywania funkcji konsula

jeżeli uznanie dotyczy dziecka, którego oboje rodzice albo jedno z nich są obywatelami polskimi.

- Można uznać ojcostwo jeszcze przed urodzeniem się dziecka. Uznanie ojcostwa nie może nastąpić po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności. Jeżeli dziecko zmarło przed osiągnięciem pełnoletności, uznanie ojcostwa może nastąpić w ciągu roku od dnia, w którym mężczyzna składający oświadczenie o uznaniu dowiedział się o śmierci dziecka, nie później jednak niż do dnia, w którym dziecko osiągnęłoby pełnoletność.
- W razie niebezpieczeństwa grożącego bezpośrednio życiu matki dziecka lub mężczyzny, od którego dziecko pochodzi, oświadczenie konieczne do uznania ojcostwa może zostać zaprotokołowane przez notariusza albo złożone do protokołu wobec wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starosty, marszałka województwa, sekretarza powiatu albo gminy).

3. Sądowe ustalenie ojcostwa:

- Sądowe ustalenie ojcostwa jest drugim obok uznania ojcostwa sposobem ustalenia ojcostwa pozamałżeńskiego. Sądowego ustalenia ojcostwa mogą żądać dziecko, jego matka oraz domniemany ojciec dziecka. Jednakże matka ani domniemany ojciec nie mogą wytoczyć powództwa o ustalenie ojcostwa po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności. Jeżeli dziecko zmarło przed osiągnięciem pełnoletności, matka oraz domniemany ojciec mogą wytoczyć powództwo o ustalenie ojcostwa do dnia, w którym dziecko osiągnęłoby pełnoletność.
- Wskazane powyżej terminy dotyczące tego do kiedy można wytoczyć powództwo o ustalenie ojcostwa to terminy, które nie podlegają przywróceniu. Pozew złożony po terminie zostanie oddalony.
- Zasady wytaczania powództwa o ustalenie ojcostwa kształtują się następująco. Domniemany ojciec dziecka wytacza powództwo o ustalenie ojcostwa przeciwko dziecku i matce. Jeżeli matka dziecka nie żyje, powództwo wytacza się przeciwko dziecku, a jeżeli dziecko nie żyje - przeciwko kuratorowi ustanowionemu przez sąd opiekuńczy. W razie śmierci dziecka, które wytoczyło powództwo, ustalenia ojcostwa mogą dochodzić jego zstępni (dzieci, wnuki).

- Sprawę o ustalenie ojcostwa może wytoczyć również prokurator. W takim przypadku prokurator wskazuje w pozwie dziecko, na którego rzecz wytacza powództwo, oraz pozywa odpowiednio matkę dziecka albo domniemanego ojca, a jeżeli osoby te nie żyją - kuratora ustanowionego na ich miejsce.
- Sprawy o ustalenie ojcostwa należy kierować do sądu rejonowego (art. 16 w zw. z art. 17 pkt 1 k.p.c.). Miejscowo właściwy będzie sąd rejonowy miejsca zamieszkania pozwanego (art. 27 § 1 k.p.c.). Powództwo o ustalenie ojcostwa można wytoczyć również według miejsca zamieszkania osoby uprawnionej (art. 32 k.p.c.).
- Pozew o ustalenie ojcostwa nie podlega opłacie sądowej.
- W sprawach o ustalenie ojcostwa nie jest możliwe powództwo wzajemne.
- W czasie trwania procesu o ustalenie ojcostwa nie może być wszczęta odrębna sprawa o ustalenie ojcostwa.
- Niestawiennictwo jednej ze stron na rozprawie sądowej nie blokuje rozpoznania sprawy.
- Jeżeli wymaga tego dobro dziecka, sąd w wyroku ustalającym pochodzenie dziecka może orzec o zawieszeniu, ograniczeniu lub pozbawieniu władzy rodzicielskiej jednego lub obojga rodziców.
- W wyroku ustalającym ojcostwo dziecka sąd rozstrzyga również o tym jakie dziecku będzie nadane nazwisko, a także na żądanie strony powodowej mogą być zasądzone alimenty na dziecko.

Więcej informacji na stronie: www.poradyprawne-taurus.pl

Informator został przygotowany w ramach realizacji przez Fundację TAURUS zadania publicznego w zakresie prowadzenia nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, bezpłatnej mediacji oraz edukacji prawnej w Poznaniu w 2023r.

Zadanie publiczne jest finansowane ze środków budżetowych Miasta Poznania.

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

POZnań*